

HASTANE HİZMETLERİNDE TEMEL KAVRAMLAR

A - HASTA YATAĞI

Hastaların 24 saatten az olmamak üzere bakım ve tedavilerinin sağlanması amacıyla yatırıldığı, hasta odalarına ya da hastalara devamlı tıbbi bakım hizmeti verilen birimlere yerleştirilen yataklardır. Hasta yatak sayısına; Yoğun bakım, Prematüre ve Yeni doğan Ünitesindeki yataklar (kuvöz, açık bebek yatağı) ile Yanık Merkezi ve Yanık Odalarındaki yataklar dahil edilir.

Akıl ve ruh sağlığı hastanelerinde kronik psikiyatri hastalarının tedavisi için ayrılmış yataklar, fizik tedavi ve rehabilitasyon hastane veya servislerinde rehabilitasyon için ayrılmış yataklar, geriatri yatakları ile ortalama kalış süresi 30 gün ve üzerinde olan hasta yatakları “*Uzun Süreli Hasta Yatakları*”, bunun dışında kalan hasta yatakları ise “*Kısa Süreli Hasta Yatakları*” olarak sınıflandırılır.

Hasta yataklarına;

- a) Yeni doğan sağlıklı bebek sepetleri ve transport kuvözler,
 - b) Doğum için kullanılan doğum masaları ve sancı odası (travay) yatakları,
 - c) Poliklinik, Acil ve Laboratuvarlarda muayene, küçük müdahale, gözlem ve hastaların istirahati için kullanılan sedye ve yataklar,
 - d) Anestezi odası ve ameliyathanelerde, ameliyat öncesi uyuma ve bekleme için kullanılan yataklar,
 - e) Ameliyat sonrası bakım (uyandırma) odası yatakları,
 - f) Kemoterapi, radyoterapi, girişimsel radyoloji, genel ve lokal anestezi, intravenöz, infüzyon, inhalasyon ve sedasyon işlemleri ile diyaliz tedavisi gibi 24 saatten daha az bir zaman dilimi içinde yapılan tedaviler için kullanılan “*Günübirlik Tedavi Yatakları*”,
 - g) Hastanede devamlı olarak kalanlarla nöbetçi personel için ayrılan yataklar,
 - h) Refakatçi yatakları,
- dahil edilmez.

B-NÜFUS BAŞINA DÜŞEN HASTA YATAK SAYISI

Bir yıl içinde incelenen yerleşim birimi (İlçe, il, bölge, ülke) sınırları içerisinde bulunan sağlık kurumlarının toplam hasta yatağı sayısının birimin nüfusuna bölünmesi ile elde edilir. Belli sayıda (genellikle 10,000) kişiye düşen hasta yatak sayısını ifade eder. Planlama yapmak gibi diğer amaçlar yanında yerleşim birimleri arasında kıyaslama yapmak amacıyla da kullanılır.

$$\text{10,000 Kişiyeye Düşen Hasta Yatak Sayısı} = \frac{\text{İncelenen yerleşim birimi sınırları içindeki toplam hasta yatağı sayısı}}{\text{İncelenen yerleşim birimi toplam nüfusu}} \times 10,000$$

Örnek: 674,387 nüfuslu bir ildeki toplam hasta yatağı sayısı 1,625 dir. Bu ilde 10,000 kişiye düşen hasta yatağı sayısı;

$$\text{10,000 Kişiyeye Düşen Hasta Yatak Sayısı} = \frac{1,625}{674,387} \times 10,000 = 24.1 \text{ yatak}$$

şeklinde bulunur.

C - YATAN HASTA SAYISI

Belirli bir zaman dilimi içerisinde hastaneye yatırılan hasta sayısıdır.

D - HASTA YATIRILMA ORANI

Belirli bir zaman dilimi içerisinde hastaneye yatırılan hastaların bulunduğu yerleşim alanı nüfusuna oranıdır.

E - ÇIKAN HASTA SAYISI

Bir yıl içerisinde hastaneye yatırılan, hastaların, şifa, salah hali, ile evlerine veya başka kurumlara çıkarılmalarıdır. Ölüm vakaları da buna dahildir.

F – MAKSİMUM YATILAN GÜN SAYISI

İncelenen süre içinde hastanede verilebilecek bakım gün sayısının en büyük değeridir. Hesaplama hasta yatak sayısı ile incelenen süre içindeki gün sayısı çarpılır.

Örnek: 50 yataklı bir hastanenin Ocak(31 gün), Şubat(28/29 gün), Mart ayı (31 gün) için maksimum hasta bakım gün sayısı

= 50 yatak * (90/91 gün)
= 4500 hasta bakım günü (Şubat 28 gün ise)
= 4550 hasta bakım günü (Şubat 29 gün ise)

G - YATILAN GÜN SAYISI

Hastanın hastanede kaldığı günlerin toplamıdır. Hesaplanmasında hastanın giriş çıkış günlerinden yalnız girdiği gün sayılır çıkış günü sayılmaz hastanın çıkış tarihinden giriş tarihi çıkarılarak elde edilir. Aynı gün yatıp çıkan hastanın hasta günü 1 gün olarak kabul edilir.

H) ORTALAMA KALIŞ GÜN SAYISI

$$\frac{\text{Yatılan Gün Sayısı}}{\text{Taburcu + Ölen}}$$

I) YATAN HASTA ORANI (%)

Bir yılda hastane polikliniğine başvuran hastaların ne kadarının yatırılarak tedavi edildiğini gösterir.

$$\frac{\text{Yatan Hasta X 100}}{\text{Poliklinik}}$$

J) YATAK DEVİR HIZI

Bir yatağın yılda kaç hasta tarafından kullanıldığını gösterir.

$$\frac{\text{Yatan Hasta}}{\text{Hasta Yatağı}}$$

K) DEVİR ARALIĞI (GÜN)

Bir hasta yatağının kaç gün boş kaldığını gösterir.

$$\frac{\text{Hasta Yatağı X Süre- Yatılan Gün Sayısı}}{(\text{Taburcu + Ölen})}$$

L - YATAK DOLULUK ORANI:

Belirli bir zaman dilimi içerisinde hasta yataklarının ne oranda hasta tarafından kullanıldığını gösterir hesaplama formülü

$$\text{Yatak Doluluk Oranı} = \frac{\text{Yatılan Gün Sayısı} \times 100}{3\text{ay (90 - 92 gün) veya 1 yıl (365 gün) X hasta yatak sayısı}}$$

Hasta yataklarının yeterli kullanılıp kullanılmadığını gösterir